

Escriure ran de terra

Julià Guillamon torna al bosc de 'Les cuques' per seguir el cicle de la vida a 'Les hores noves', que deu tant a Pla com a la memòria i als pagesos del Montseny



Julià Guillamon, la setmana passada a Girona, on ha tingut cura de l'exposició 'Els desconeguts de sempre' al Bòlit QUIM PUIG.

Julià Guillamon (Barcelona, 1962) té el bosc a cinc minuts de la casa on passava els estius des que era petit, a Arbúcies, i on va decidir quedar-se amb la família arran del confinament del 2020. No és, per tant, un bosquetà de diumenge, sinó un caminaire consciencios que ja s'ha après el nom dels masos i les herbetes del Montseny, i sap allà on s'hi fan tolls (i ous de reig) perquè hi havien aixecat carboneres, o que a la vall d'Arbúcies havien existit cinquanta varietats de pomes que l'Emili Soms enumera religiosament, o que les nyàmeres "són unes margarides pintades per un nen que no sap què fer amb el llapis blanc", i que cal honorar fins i tot els llocs que ja no existeixen, com les feixes de Santa Obina, encara que ja

només les recordi en Joan Fugarolas. A *Les hores noves* (Anagrama) tot aquest món resplendeix com la pell d'una salamandra. Guillamon explica que és fruit d'una relectura atenta de *Les hores* de Josep Pla, del qual adopta l'observació d'un tros de terra seguint el pas de les estacions i la concepció de la literatura com un vòrtex on conflueixen l'assaig, el dietari, la crònica, les memòries, però no tant l'estil ni tampoc necessàriament la mateixa visió del món.

Les hores noves comença "a prop però no al mateix lloc" del bosc de *Les cuques*, el seu anterior llibre, on evocava estius del passat a partir de l'observació dels insectes, perquè hi ha una altra experiència acumulada, el pas de la vida justament, que fa de les primeres pàgines del llibre, contemplatives i líriques, una preparació per al tall que representarà el nou ingrés de la seva dona a l'hospital. A partir d'aquest moment, els apunts de paisatge comencen a poblar-se de veus, les dels masovers, els carboners, els peladors de suro, els veïns ("per què inventar-te la vida a muntanya si tens la del pagès?"), tot un cor que l'endinsa més i més en un escenari ja carregat de memòria, com un lligabosc que l'aferra a un espai familiar i perdurable. "Hi ha una literatura del bosc que busca el sublim, el to filosòfic i grandiloqüent, i a mi el que m'atrau és la visió arran de terra, la mateixa que tindria algú sense sofisticació literària", assegura Guillamon, que prefereix parlar de bosc, camp o muntanya i no de natura, que li inspira tanta aversió com els grans conceptes i la proliferació de la benintencionada nature writing. Al contrari, creu en una "teoria del coneixement" que aflora quan "ets capaç d'anomenar allò que ja saps".

A *Les hores noves* hi ha, sobretot, "apunts del natural", fins i tot en el sentit literal, perquè Guillamon sol enregistrar amb talls de veu tot allò que troba al bosc, des d'una fulla seca a una mongetera o un canvi de llum. "M'agradava que transmetés l'eufòria del retorn al Montseny, que fos un doll de sensacions", diu l'escriptor i crític literari, que a partir de *Travessar la riera* (2017) va anar abandonant la narrativa postindustrial per concentrar-se en el món rural. És un lliscament que ha anat de bracet amb la malaltia de la seva dona, la Cris, i la necessitat d'acompanyar-la, però també de la fabulosa immersió en el periodisme dels anys trenta, una escola de llengua i ritme de la prosa sense parangó per a un escriptor del Poblenou format entre el deix barceloní, "l'academicisme empeltat de castellà ranci" i les ínfules de "modernet" dels anys joves ("per això he reescrit els meus primers

llibres", diu), i que ha acabat trobant el seu lloc en "l'elaboració literària del català que parlaven els avis", el mateix de Pla, Cabot o Sagarra, però també dels bosquerols. "És una llengua que sempre funciona, i quan la tens ben interioritzada, el bloqueig desapareix", assegura.

Com molts dels seus llibres, tampoc aquí no hi ha hagut cap estructura prèvia, cap preparació, perquè Guillamon és dels autors que avancen en "un procés de tempteig", tot i que admet que el final de Les hores noves el va tenir clar des del principi. De fet, fins que no el va haver acabat, no va adonar-se que l'atenció se li n'anava sempre cap a allò que "és insignificant", que no és postaler", i quan hi apareix algun element de jardineria, és compensat en tot cas amb un contrapès que el rebaixa, "una herba petanera".

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 16-10-2022, Pàgina 33

-El Punt Avui. Nacional 16-10-2022, Pàgina 24

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2206012-escriure-ran-de-terra.html>